

Hållbarhets- redovisning

2021

Innehåll:

- s. 3. Vår koncernchef Lena Holst har ordet
- s. 4. Starkas verksamhet
- s. 5. Starkas hållbarhetssatsningar 2021
- s. 6-7. Starkas byggnadsprojekt
- s. 8-9. Stödmurar och trappor - en hållbarhetsresa
- s. 10. Intervju: Hållbarhetschef Sara Brantvall
- s. 11. Våra viktigaste hållbarhetsfrågor
- s. 12. Hållbart arbetsliv
- s. 13. Reportage: Våra medarbetare
- s. 14. Hållbara affärer
- s. 15. Intervju: #viärsamhällsbyggare
- s. 16. Hållbar verksamhet
- s. 17. Hållbara produkter
- s. 18-19. "Från kalk till balk" - Starkas klimatresa
- s. 20. Intressentdialog
- s. 21. Länksamling

Vår koncernchef **Lena Holst** har ordet:

Vår koncernchef Lena Holst blickar tillbaka på ett händelserikt år och mot en framtid där betongen och Starka har en given plats i den fortsatta samhällsbyggnationen. Hon ser positivt på framtiden och tar med både betongbranschen och Starka i sin analys.

Betongen är ett av de självklara valen och Lena sätter materialet i ett större sammanhang. "Vi måste börja titta på byggnaders totala livslängd och hur dess ändamål och behov kan förändras över tid. Starka som koncern kan titta tillbaka på händelse-rika och positiva kvartal det senaste året och Lena ser en fortsatt utveckling och tillväxt där Starka ska

fortsätta vara en del av den svenska samhällsbyggnationen – "Vi ska vara ett av de självklara valen i vår bransch".

Redan nu är fokus inför kommande år utstakat – under 2022 fortsätter arbetet med omställning för en mer hållbar planet och Starka ska vara en betydande del i arbetet. Vi har alla drabbats av materialbrist och kraftiga prisökningar, till följd av Covid-19 och inte minst det förfärliga kriget i Ukraina. Följderna för hela dess befolkning påverkar oss alla, inte bara som bolag utan som medmänniskor. "Men, vår resa mot ett hållbart samhälle kan inte stanna av utan måste snarare ökas", avslutar Lena.

"Vi ska vara ett av de självklara valen i vår bransch"

Starkas verksamhet

Vi skapar hållbara miljöer i betong - vår hållbarhetsstrategi

Starka är ett självständigt privatägt företag i tredje generationen som tillsammans med våra kunder utvecklar och säljer betongvaror som produceras i egna fabriker.

Flexibla systemlösningar – elementfabriker i Kristianstad och Arboga

Vi erbjuder kompletta stomsystem och flexibla systemlösningar till bland annat industrier, kontor, skolor, offentliga byggnader och bostäder. Vi är en partner i hela värdekedjan där vi ansvarar för projektering, produktion och montage. Att ha Starka som samarbetspartner innebär korta kontaktvägar och hög grad av service. Genom öppen, personlig och kreativ dialog med kunden skapar vi betongelementens form, funktion och uttryck. Elementprodukterna är godkända för användning i Svanenmärkta hus och samtliga produkter har utgivna EPDer (Environmental Product Declarations).

Hållbara stödmurar i unik design – stödmursfabrik i Ängelholm

Vi är ledande tillverkare av stödmurselement och markkompletteringar såsom blocksteg och busshållplatsstöd i södra Sverige. Stödmurar används med fördel som stöd mot fyllnadsmassor vid terrassering och anläggningar och möjliggör planteringar för biologisk mångfald och tillgängliggör höjdskillnader för rullstolsburna. Våra produkter används i såväl villaträdgårdar som till järnvägsbyggen.

Hållbarhetsredovisningen är utförd genom sammanställning av interna erfarenheter och dokumentation. Det är första året som Starka uppnår kriterierna för extern hållbarhetsrapportering. Rapporten är en del av Starkas förvaltningsberättelse för 2021 och avser samma period som årsredovisningen. Hållbarhetsredovisningen omfattar våra tre bolag:

Starka AB - SAB (556735-9541)

Starka Betongelement AB - SBE (556648-6238)

Starka Betongprodukter AB - SBP (559233-3958)

Redaktör för Hållbarhetsrapporten

Sara Brantvall, Hållbarhetschef,

sara.brantvall@starka.se, 044-202503

Starkas hållbarhetssatsningar 2021

Under 2021 har Starka gått från ord till handling inom många områden. Våra handlingar mot en grönare värld innebär satsningar som vi tydliggör med vår egen symbol "Green Direction".

Vi minimerar våra produkters cementinnehåll genom att trimma våra betongrecept och produktionsprocess, samt genom att blanda in miljöförbättrad cement med inblandning av slagg. Vi skapar transparens och mätbarhet genom våra nya EPDer på samtliga elementprodukter.

I Kristianstad har vi påbörjat byggnation av en reningsanläggning för återanvändning av produktionens spillvatten och ballast. I Arboga pågår en fabriksutbyggnad där vi skapar en hållbar fabriksmiljö för både miljön och våra medarbetare. Till exempel drivs våra nya svävande truckar med tryckluft. Vi har installerat solceller i Kristianstad för egen elproduktion. Laddstolpar sätts upp vid våra fabriker och personarbilsflottan byts gradvis ut till elbilar. Vi avvecklar fossila bränslen i produktionen. Vi ser en ökad andel projekt där våra kunder ställer krav på hållbarhetscertifieringar och klimatredovisning.

Starkas byggnadsprojekt - hållbara stommar

Ett urval av årets projekt, där vi projekterat i samverkan med kunden, tillverkat stommarna i våra elementfabriker och monterat dem på plats.

01. Kvartetten, Hyllie

Kvartetten är ett unikt kontorshus på 16 000 kvm där människan är i fokus och där klimatbelastningen minimerats tack vare genomtänkta materialval. Genom smart design har behovet av material minskat och återbruk är en central del i planeringen. Kvartetten certifieras enligt både Miljöbyggnad Guld och WELL.

Byggherre: Wihlborgs Fastigheter AB

Arkitekt: Arkitekterna Krook & Tjäder AB

Entreprenör: Peab Sverige AB

02. Hedda Anderssongymnasiet, Lund

Den nya skolan ska inrymma närmare 2000 elever, varav cirka 400 på högstadiet. Hedda Andersson-gymnasiet kommer att bidra till en utveckling av stadsmiljön och skapa helt nya flöden i staden. En av Lunds kommuns största investeringar någonsin. Det är Skanska Sverige som tilldelats uppdraget som partner. Modellen innebär bättre ekonomi och högre kvalitet i projektet så att det blir en tryggare byggprocess med bättre uppföljning.

Byggherre: Lunds kommun

Arkitekt: Wingårds arkitekter i samarbete med danska AART

Entreprenör: Skanska Sverige AB

03. Harjagersbadet, Kävlinge

Badhuset, med familjebad och relaxavdelning på de två övre våningarna och en friskvårdsavdelning med gym och gruppträning på entréplan. Badhuset får en stor 25-metersbassäng och hopptorn. Det kommer att finnas två mindre bassänger med höj- och sänkbart golv som kan anpassas för olika aktiviteter, som simundervisning och vattengymnastik med tillgänglighetsanpassning. För de allra minsta kommuninvånarna kommer det att finnas ett litet badland. Den som gillar fart kommer att kunna kasta sig ut för vattenrutschbanan. Tillsammans bidrar vi till tillgänglig motion, idrott och hälsa.

Byggherre: Kävlinge kommun

Entreprenör: Peab Sverige AB

04. Parken 4, Brf Jogga & Sporta, Malmö

Parken 4 innefattar brf Jogga, Sporta & Gymma som innehåller 193 lägenheter + 1 lokal uppdelade på fyra trapphus inklusive källare/garage. Dessa bostadshus ligger i Västra Hamnen. Här finns lägenheter för alla, från den lilla första lägenheten om ett rum och kök till familjevänliga femmor. Kvadratsmart, välplanerat och enkelt att leva i. I samarbete med IKANO Bostad AB har vi projekterat en materialslimmad gavelvägg i projektet.

Byggherre: IKANO Bostadsproduktion AB

Arkitekt: STADSTUDIO Simittchiev arkitektur & design AB

Stödmurar och trappor - en hållbarhetsresa

Våra betongprodukter möjliggör såväl hållbarhet som funktion
och formspråk.

01. 44 järnvägsstationer

När vi summerar antalet genomförda järnvägsprojekt närmar det sig nu ett femtiotal och vi är väldigt stolta över att vara en del av pågående storsatsning på den svenska järnvägsinfrastrukturen. Den största som gjorts i modern tid. Planen gäller stora satsningar på såväl nybyggnation som upprustning och modernisering av befintlig infrastruktur. Tillsammans med Trafikverket skapar vi morgondagens hållbara resor.

Fyrspåret Malmö-Lund

Södra stambanan mellan Malmö och Lund byggs ut från två till fyra spår. I projektet medverkar vi vid ombyggnationerna av stationerna i Burlöv, Åkarp och Hjärup. Utbyggnaden påbörjades hösten år 2017 och vi har levererat stödmurs-element löpande till samtliga stationer sedan april 2019.

02. Kvarteret Masthusen, Malmö

Vi levererar hållbara stödmurar med miljöcement till projektet i vår serie "Green Line by Starka". I projektet är NCC Sverige AB entreprenör och Skandia Fastigheter AB är beställare.

03. **Biologisk mångfald och social hållbarhet – vårt bidrag**

Våra stödmurar möjliggör biologisk mångfald genom insprängda och terrasserade odlingar. Vi knyter ihop och tillgängliggör ytor med nivåskillnad med våra blocksteg som formar trappor och ramper. Vi bidrar också till exteriöra lärandemiljöer i skolprojekt.

04. **Åhus Seaside, Åhus**

Den skånska kustortens nya hotell- och boendeområde alldeles invid havet – Åhus Seaside. I utemiljön utgör stödmurar och blocksteg mötet med strandmiljön.

Intervju: Hållbarhetschef, Sara Brantvall

Vi välkomnar Sara Brantvall - koncernens nya hållbarhetschef och en nyfunnen betongälskare.

Sara kommer senast ifrån BoKlok och arbetet som hållbarhetsspecialist och hon minns tydligt hur det klickade direkt anställningsintervjun. "Jag satt ner med VD Peter Weidemanis och HR-chef Ingrid Tjersland och när vi började prata om hållbarhet och vi alla tre pratade om samma saker och hade precis samma visioner och mål beträffande hållbarheten, då kände jag direkt att det här var rätt", berättar hon.

Det långsiktiga målet med hennes arbete är redan satt. Starka ska vara branschledande inom hållbarhet. "Vi sitter alla i samma båt och det är både spännande och utmanande att våga vara först och att prova nya saker".

Med visionen om att Starka ska vara med och bidra till samhällets utveckling ställs krav på och insikt om vilken typ av projekt som ska ingå i projektportföljen samt vilka byggherrar det sluts avtal med. "Det är viktigt att bygga sådant som behövs och gör nytta i samhället, eftersom byggnation förorsakar en miljö- och klimatpåverkan. Nytt för i år är ett krav på att deklarera klimatpåverkan per bruttoarea (BTA).

I det mätetalet gynnas byggnader med stora rum eftersom det blir mindre vägg per yta. Men sett ur ett nyttoperspektiv är det smartare att bygga boende med kompakta ytor och på platser där människor vill bo."

Rent konkret åskådliggörs hållbarhetsarbetet likt en treenighet där verksamhetens påverkbara utsläpp (tex bränsle- och energianvändning och transporter), kravställan på leverantörer och produktutveckling är delarna som binder ihop arbetet.

Den första tiden på Starka summerar Sara enbart i positiva ordalag. "Det som är mycket roligt med Starka är att personalen redan är med på banan. Det är ordning och struktur på hållbarhetsarbetet och det är en ära att få ta över det arbete som redan är gjort. Starka har redan kommit mycket långt".

Betongen som material har en given plats i framtidens samhällsbyggande menar Sara. Med de svenska klimatmålen och flera andra branschens utmaningar som Sverige parallellt behöver förhålla sig till kommer inte skogen att räcka till. Och det går inte att byta ut betong mot trä i alla sammanhang. Samtidigt är Sara noga med att poängtera att inga material behöver ställas emot varandra. "Rätt material på rätt plats", avslutar hon.

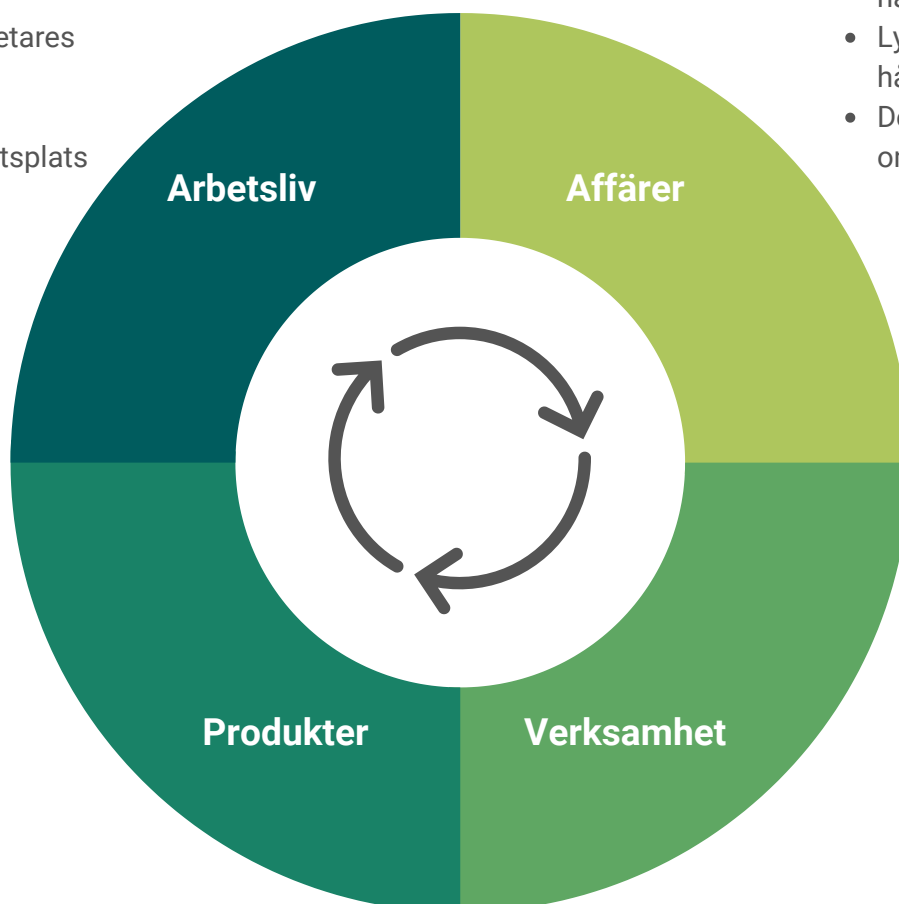
**"Rätt material
på rätt plats"**

Våra viktigaste hållbarhetsfrågor

Vår väsentlighetsanalys pekar ut de centrala hållbarhetsfrågorna som vi delar in i fyra huvudområden. Sammantaget utgör de förutsättningarna för framgångsrika och hållbara projekt. Analysen bygger på vår intressentdialog och de betydande miljöaspekterna från vårt miljöaspektregister, enligt ISO 14001.

- Hållbarhet genomsyrar företagskulturen
- Tillvarata medarbetares tillgångar
- Säker arbetsplats
- Inkluderande arbetsplats

Hållbart arbetsliv

"Vi ska alla hålla hela vägen", Ingrid Tjersland, HR-chef

En god och säker arbetsmiljö är en viktig strategisk fråga för Starka. Målsättningen med arbetsmiljöarbetet är att skapa en fysiskt, psykiskt och socialt sund och utvecklande arbetsplats för alla medarbetare, där risker för arbetsskador och arbetsrelaterad ohälsa förebyggs. Alla medarbetare ska kunna gå hem efter dagen lika friska som när man kom till arbetet. Vi arbetar systematiskt för att följa upp och förebygga för en god arbetsmiljö. Under 2021 ökade utmaningarna i och med coronapandemin.

Hållbarhet genomsyrar företagskulturen

Under året genomfördes hållbarhetsworkshops för alla tjänstemän. Kommunikation av arbetsmiljö-, kvalitets- och hållbarhetsinformation görs regelbundet via mejlutskick, intranätet och informationsskärmar.

Tillvarata medarbetares tillgångar

Under året har det påbörjats ledarskapsutvecklingsprogram för både företagsledningen och produktionsledning för alla bolagen.

2021 års medarbetarenkät bland annat med fokus kring säkerhetskulturen på Starka, genomfördes med 84 % svarsfrekvens. Resultatet visar ett resultat på över 4 på en 5 gradig skala. eNPS, alltså hur många kan rekommendera Starka till en vän eller kollega låg på ett bra resultat.

Personalomsättningen har under året varit i god balans:

2021	Nyanställda	Avslutade
Yrkesarbetande	17%	17%
Tjänstemän	10%	17%

Säker arbetsplats

Ju fler arbetsmiljöincidenter som rapporteras, desto större möjlighet att förbättra säkerhetskulturen. Antalet rapporterade arbetsmiljöincidenter var 251 under 2021. Det är 100 fler än året innan, vilket vi ser som positivt. Under året har vi implementerat ett nytt rapporteringssystem (IA), vilket har förbättrat kvaliteten på både rapportering och utredning av incidenter.

Långtidssjukfrånvaron, dvs andelen sjukdagar över 15 dagar, har i snitt legat under taket på 1,5 %, trots coronapandemin.

Produktionen har varit igång under hela coronapandemin. Vi har infört begränsningar och regelverk för att förhindra smittspridning för dem som har vistats på våra anläggningar. Vid behov och regelbundet under perioden, har ledningsgrupperna utvärderat och förändrat instruktioner.

Inkluderande arbetsplats

Under 2021 har Starka arbetat med ledarskapsutvecklingsprogram som bland annat haft som syfte att öka inkluderingen.

POLICYS FÖR AFFÄRSETIK OCH ARBETSMILJÖ: Läs mer i vår [Uppförandekod](#) och i vår interna arbetsmiljöpolicy om hur vi agerar etiskt hållbart i hela verksamheten genom att följa lagar och regler och stödja mänskliga rättigheter. Vårt antikorrupsionsarbete består av att arbeta med våra leverantörer på ett ärligt och rättvist sätt och att inte acceptera mutor.

Reportage: Våra medarbetare

Jennifer, Alma, Fanny, Elina och Sara arbetar vid vår anläggning i Arboga och vi är väldigt glada över att de är en del av Starka, vårt arbete idag och i framtiden.

Angelica Persson arbetar i armeringen till produktionen i vår elementfabrik i Kristianstad.

På frågan om vad hon gillar med sitt arbete lyfter hon fram variationen och utmaningen som det hon uppskattar mest. Arbetet med Max Lab i Lund är ett projekt hon minns särskilt. - Jag älskar mitt jobb! berättar hon med förtjusning. Favoritprodukten är de med mest byglar på och som därmed är mest komplicerat att sätta ihop armering till - exempelvis en balk eller pelare som ska ta mycket last. - Desto finare slutprodukt och desto nöjdare vår internkund blir ju roligare. Vår slutkund ser ju aldrig detta, avslutar hon samtalet.

Bakom alla våra projekt finns en uppsjö av kompetenta medarbetare, som var och en egentligen förtjänar att lyftas fram lite extra.

Jimmie Rask och Ola Gehander är båda delaktiga i projekt Rydsgårds Nya Skola i Skurup.

Projektet kräver extra omsorg för att uppnå ett fullgott resultat, bland annat fasaden kommer att förgyllas med ett speciellt mönster. Jimmie är en av våra erfarna snickare – han förbereder formen och skär matrisen, som sedan ger det vackra mönstret på väggarna. Ola ansvarar för att armeringen och allt ingjutningsgods kommer på rätt plats i formen, det krävs både en van hand och omsorg för att jobbet ska bli perfekt.

Både Jimmie och Ola tycker att det är extra kul när det är ett projekt som sticker ut och när lite extra kärlek läggs på fasaden och dess vackra mönster. När hela byggnaden är monterad och de kan besöka skolan på plats och se slut-resultatet känner sig båda lite extra stolta!

Hållbara affärer

"Jag är helt säker på att betongen är ett material att räkna med i framtiden", Peter Weidemanis, VD Starka Betongelement AB.

Starka arbetar brett för att uppnå både våra egna och våra kunders hållbarhets- och klimatmål i samverkan. Vi följer betongbranschens färdplan mot om klimatneutralitet år 2045 "Fossilfritt Sverige" och har anslutit oss till LFM30 - Malmös lokala färdplan.

Partner för kundens hållbarhetsmål

I dialog med kunden lyssnar vi in och eftersträvar att möta våra kunders hållbarhetsambitioner. Våra projektledare följer projektet hela vägen från försäljning, under konstruktion, produktion och montage. Vi säkerställer leverans av information för att uppnå projektets miljöcertifieringar och klimatmål, t ex materielmängder och sammansättningar, samt våra produkters klimatpåverkan.

Lyfta leverantörers hållbarhetsarbete

För att uppfylla både bransch- och projektmål krävs en stor insats av våra materialleverantörer, då dessa står för majoriteten av klimatpåverkan. Starka är engagerad i Svensk Betongs tre utskott: Teknik och standardisering, Hållbarhet och Arbetsmiljö. Där är bl.a. cementtillverkningens klimatpåverkan i fokus.

Även våra transportörer behöver gradvis övergå till fossilfria transporter. Starka har redan påbörjat arbetet med att byta ut våra externa transportörers bränsle till fossilfritt HVO-bränsle där det är möjligt.

Delaktighet i sociala omvärldsfrågor

Det är ett viktigt ställningstagande att Starka kan bidra till positiva avtryck även utanför den egna verksamheten, såväl lokalt i vårt eget närområde som globalt.

Starka har valt att gynna lokala lagsporter eftersom det engagerar och bidrar till mycket positivt i vårt närområde. Bland flertalet föreningar stöds damfotbolls-föreningen Kristianstads DFF som spelar i damallsvenskan och dessutom har en fin ungdomsverksamhet; samt handbollslaget IFK Kristianstad. Föreningens herrlag spelar i högsta serien och man har en bred verksamhet för både ungdomar och inom parasport.

Vi har också sedan några år tillbaka bidragit till tre flickors skolgång i Lumla, Arunachal Pradesh i Norra Indien. Vi är väldigt glada över flickornas positiva utveckling och värdesätter samtidigt den ideella organisation som står bakom flickhemmet Tara Bodong. För oss är det viktigt att göra skillnad som syns och verkligen ger effekt, och då ställer vi oss väldigt positiva projektet då 96 procent av det som samlas in går direkt till verksamheten. Vi får löpande information från Indien och det glädjer oss att höra att flickornas liv nu berikas med skolgång, ett tryggt hem och bra mat med rent vatten.

Intervju:

#viärsamhällsbyggare

Kalle Svensson, Försäljningschef
Starka Betongprodukter AB

"Det finns en påtaglig yrkesstolthet som genomsyrar hela Starkas organisation. Detta resulterar i produkter med otroligt hög kvalitet och även en fantastisk hög kundnöjdhet. Vi är en platt organisation med korta beslutsvägar vilket gör att vi snabbt kan ställa om efter marknadens behov och alltid möta våra kunder med en hög servicegrad och personlig service.

Som ledare arbetar jag med stort driv och noggrannhet, en rak och tydlig dialog och högt i tak. Jag gillar tydliga mål och arbetar efter orden "aktivitet skapar resultat". Jag uppskattar att få vara med och coacha medarbetare i fram- och motgång och att få se medarbetare och kollegor nå uppsatta mål. Vi jobbar i litet sammansvetsat team där alla samarbetar för att nå samma mål.

För att lyckas i rollen som utesäljare krävs att du trivs ute hos Starkas kunder och har förmåga att bygga långsiktiga relationer med kunder ute på marknaden. Samtidigt som du självständigt planerar och prioriterar dina kundaktiviteter skall du vara en lagspelare som ställer upp för teamet när det behövs. Tillsammans är vi Starka."

"Vi kan snabbt ställa om efter marknadens behov och alltid möta våra kunder med en hög servicegrad och personlig service."

Peter Weidemanis, VD
Starka Betongelement AB

Vad är dina tankar kring Starkas roll som samhällsbyggare?

Vi är ett medelstort bolag som bidrar vid många olika typer av samhällsbyggnadsprojekt och på så sätt hjälper till att utveckla vårt samhälle. Och just det där, att vi producerar och bidrar med alla dessa produkterna, är ju väldigt spännande. Det sätter oss i en betydande roll för att vårt samhälle ska utvecklas, och vi är gärna med på den resan. Som ett rent konkret exempel – vi bygger omkring 4-6 skolor varje år. Det blir ett antal tusen elever varje år. Dessa elever bidrar i sin tur till utbildning och utveckling av vårt samhälle under deras skoltid och när de växer upp, Sedan har vi ju vårt material – betong. Hållbart och med väldigt många kvalitativa produkt-egenskaper. Det är formbart, det går att designa och får fina strukturer. Tekniskt är det nästan ännu bättre – det brinner inte och bidrar till en väldigt bra ljudkomfort i byggnaden. Ofta är en betongstomme väldigt energieffektiv. Och den står sig väldigt väl mot väder och vind och håller under lång tid.

Vad är Starkas visioner inför framtiden?

Vår vision är att fortsätta utveckla vårt företag och våra produkter. Vi tror och hoppas att vi är en långsiktigt tillförlitlig samhällsbyggare. Vi arbetar mer och mer i tidiga skeden – s.k. partnering. Där vill vi vara med och påverka hur branschen och våra kunder och samarbetspartners kan hitta kostnadseffektiva och hållbara lösningar. Med hög teknisk kompetens kan vi bidra med rätt produkt på rätt plats och därmed bättre byggnation.

Vad är dina tankar om betong som material?

Många gånger pratar man om betongen i termer om det är miljövänligt eller inte. Men då glömmer man att titta på långsiktigheten. Betong är ett långsiktigt hållbart material. Sen är det självklart att vi måste vara med och bidra till att minska koldioxidutsläppen. Vi utvecklar ständigt våra recept och branschen i stort tar ett betydande ansvar. Jag är helt säker på att betongen är ett material att räkna med i framtiden.

Hållbar verksamhet

För ett systematiskt förbättringsarbete är Starkas verksamhet certifierat enligt både miljö- och kvalitetsledningssystem enligt ISO 14001 och 9001. Årets största investeringsprojekt är utbyggnaden av fabriken för betongelement i Arboga där kapaciteten fördubblas.

Hållbara investeringar

Under året har installation av solceller på fabrikstaket i Kristianstad påbörjats. I samband med utbyggnaden i Arboga, förbereds för att möjliggöra installation av solceller på fabrikstaket.

Effektiv energianvändning

Med ledning av vår energikartläggning jobbar vi med att minska vår energiförbrukning. Andelen förnyelsebar energi som används är 80 %. All el vi använder kommer från sol, vind eller vattenkraft. Vi värmer våra anläggningar med fjärrvärme som till största delen kommer från förnybara källor. På den nya gaveln vid utlastningen i Arboga möjliggör en luftgardin minskade energiförluster.

För att mäta effektiviteten i produktionen följs och analyseras energianvändningen i produktionen per producerad enhet i [kWh/ton]. Detta är också en input till EPD-beräkningarna, dvs klimatpåverkan över hela produktens livscykel. Eftersom såväl produktionsvolymerna varierar, liksom temperaturvariationer används medelvärden för de tre senaste åren. Under 2022 kommer analysverktygen att utvecklas för att kunna följa utfallen av planerade förbättringsarbeten och fabriksutbyggnad.

Fossilfri verksamhet

På alla våra sidor har vi projekterat för installation av laddstolpar, vilket delfinansieras med hjälp av Naturvårdsverkets "Klimatklivet". Detta möjliggör utfasningen av fossilt drivna bilar till elbilar i vår personalbilsflotta.

I produktionen används truckar. Byte till HVO-drivmedel med lägre klimatpåverkan pågår och där det är möjligt byts till eldrivna truckar. De nya truckarna i Arbogas produktion blir eldrivna och drivs på luftkuddar – svävar. Det medger mindre svängradie och lägre energiåtgång.

För att minska transporternas miljöpåverkan producerar vi varor både i Skåne och Mälardalen. Vi ställer krav på miljöklassning av fordon samt vilket bränsle som våra transportörer använder.

Hållbar vattenhantering

I Kristianstadfabrikens håldäcksproduktion spolats ytor med färskvatten för rengöring. Starka satsa nu på en reningsanläggning för återanvändning av spillvatten och ballast. Det innebär att vattnet kan användas i betongblandning istället för att tillföras till kommunens avloppsvattennät och användningen av färskvatten minskar.

FAKTARUTA – Fördubblad kapaciteten i Arbogas elementfabrik

I augusti 2020 påbörjades projekteringen för vår utbyggnad här i Arboga som beräknas vara klart efter semestern 2022. Starka producerar själv väggarna och pelarna till utbyggnaden. Flödet i utbyggnaden är framjobbat tillsammans med produktion för att få till så optimalt flöde som möjligt efter våra befintliga förutsättningar och undvika bygga in missar i största möjliga mån.

Utbyggnaden i korthet: Från 7 till 13 väggbord · Ny spännbädd för RDF-plattor · Tillbygge med 1000 m² för efterbehandlingsstation, målning och fönstermontage · 500 m² mer utlastningsyta för RDF-plattor. · Ny batteriform för väggproduktion. · Ny betongblandare med kapacitet på 3 m³, traverser och förråd. · Nya silos för bl. a. miljöförbättrad cement. Taket är förberett för solceller.

Hållbara produkter

”Just nu är det stort fokus på att få fram hållbara lösningar och att minimera miljöpåverkan när vi bygger”, Claes Andersson, Konstruktionschef Starka Betongelement AB

Begreppet ”hållbara produkter” innefattar både optimering av recept och att designa smarta produkter där mesta möjliga nytta per använd mängd material är eftersträvansvärt.

Optimerad produktdesign

Vi är öppna för att prova lösningar som utvecklar våra produkter och har redan ett projekt där vi tillsammans med IKANO Bostad AB utvecklat slimmade konstruktioner i ett projekt.

Miljövarudeklarationer och certifieringar

Vi arbetar systematiskt för att leverera information för våra kunders miljöcertifieringar och våra produkter är godkända enligt kriterierna för Svanen, Byggvarubedömningen och Sunda Hus. Vi har under 2021 gett ut miljövarudeklarationer, s.k. EPDer för alla våra väggar och bjälklag för beräkning av bland annat klimatbelastningen under livscykeln. Det innebär att våra produkter är studerade och redovisade i hela vår livscykel, från produktion till transporter och montage. Dessa är viktiga för att möta våra kunders behov inför introduktionen av Sveriges nya lag om klimatredovisning av byggnader som infördes den 1 januari 2022 och för noggrannare beräkningar av projekts totala klimatpåverkan.

Optimerade betongrecept

För oss betongtillverkare är den största ”miljöboven” cement som står för ca 90 % av betongens klimatpåverkan. Det är en väldigt viktig ingrediens som bindemedel i betongen. Under de tre gångna åren har vi jobbat hårt för att optimera recepten – minskade cementhalter och ett ökat användande av miljöförbättrad cement.

Vi väljer våra leverantörer med omsorg och ställer höga krav på deras hållbarhetsarbete som ligger i linje med våra hållbarhetsmål. Vår cementleverantör Schwenk är en av de mest innovativa tillverkarna av byggnadsmaterial i Europa och värdesätter hållbarhetsarbetet lika mycket som vi gör.

Under året har Starka haft ett fokus på att ta fram produkter med miljöförbättrad cement, vilket har lett till en minskning av klimatpåverkan genom en besparing om 2 400 ton koldioxidekvivalenter.

Ökad cirkularitet

Vi eftersträvar att öka andelen återvunna material i våra produkter. Våra armeringsprodukter är tillverkade av återvunnet stål. Vi återanvänder 5 000 ton betongspill som krossas och ersätter bergkross och naturgrus i våra betongrecept. Naturgrus har unika egenskaper för vidhäftning i betongen. Vi arbetar därför med att fasa ut grus utan höjning av cementinnehållet. Vår anläggning i Arboga producerar helt utan grus sedan 2020 och betongprodukterna i Ängelholm sedan 2016.

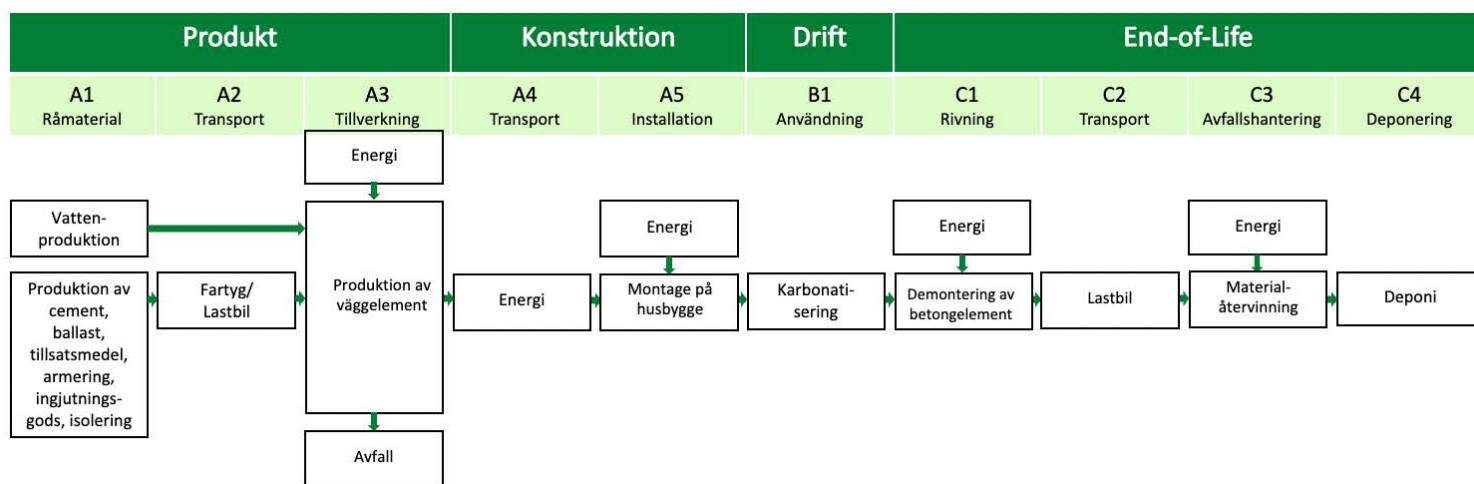
"Från kalk till balk" - Starkas klimatrese

Fakta om våra Miljövarudeklarationer och vår värdekedja.

EPD = Environmental Product Declaration/Miljövarudeklaration

Våra EPDer görs med Svensk Betongs verktyg, enligt EN15804 och är utgivna och tredjepartsgranskade enligt EPD-Norge. Läs mer om hur Svensk Betong driver arbetet med EPDer på deras hemsida. I våra utgivna EPDer ingår faserna A1-A3. Råmaterial, inklusive spill/kassaktioner, och använd energi ingår i beräkningarna och vår värdekedja delas in i faserna nedan.

"Från kalk till balk" - Starkas klimatrese

Våra EPDer jämfört med Svensk Betongs klimatnivåer enligt "Vägledning för klimatförbättrad betong, utgåva 2.0"

Klimatpåverkan i A1-A3 [kg CO₂-ekv/ton betong]

Den högsta uppnådda nivån illustreras med färgmarkering i nivåns färg.

Trad = Traditionell betong. Utgiven EPD.

Klimatförb = Starkas klimatförbättrade produkter där cementen är utbytt till miljöcement. Dotter-EPD.

Kontor, bostäder, skolor, hotell			Starka	Nivå 1		Nivå 2		Nivå 3		Nivå 4	
Produkt	EPD-nummer	vct _{ekv}		Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka
Inomhus, torr miljö XC1											
Håldäck (HD/F)	NEPD-2401-1195-SE	0,40	Trad: 162; Klimatförb: 122	120		110		95		<80	
Håldäck (HD/F)	NEPD-2401-1195-SE	0,50	Trad: 162; Klimatförb: 122	105		95		80		<70	
Massiva förspända plattor (RD/F)	NEPD-2601-1320-SE	0,50	Trad: 179	165		145		130		<110	
Massiva slakarmerade plattor (D/F)	NEPD-2723-1420-SE	0,50		165	Trad: 162	145		130	Klimatförb: 127	<110	
Sandwichvägg (RW)	NEPD-2600-1320-SE	0,55		210		185	Trad: 182	165	Klimatförb: 149	<140	
Halvsandwich (VI)	NEPD-2600-1320-SE	0,55		185	Trad: 182	165	Klimatförb: 149	145		<125	
Balk slakarmerad (RB)	NEPD-2721-1420-SE	0,45		180	Trad: 180	160	Klimatförb: 145	140		<120	
Pelare (RP)	NEPD-2722-1420-SE	0,50		215	Trad: 214	190	Klimatförb: 179	170		<145	
Väggar (RV)	NEPD-2723-1420-SE	0,50	Trad: 162	140	Klimatförb: 127	125		110		<95	
Utomhus, fuktig miljö XC3											
Balkonger	NEPD-2720-1420-SE	0,45	Trad: 208	190	Klimatförb: 171	170		145		<125	
Loftgångar	NEPD-2720-1420-SE	0,40	Trad: 208	190	Klimatförb: 171	175		155		<130	

Parkeringshus och industrier			Starka	Nivå 1		Nivå 2		Nivå 3		Nivå 4	
Produkt	EPD-nummer	vct _{ekv}		Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka	Svensk betong	Starka
Fuktig miljö, XC3											
Håldäck (HD/F)	NEPD-2401-1195-SE	0,40	Trad: 162	125	Klimatförb: 122	115		105		<85	
Massiva förspända plattor (RD/F)	NEPD-2601-1320-SE	0,50	Trad: 179	165		150		130		<110	
Sandwichvägg (RW)	NEPD-2600-1320-SE	0,55		210		190	Trad: 182	165	Klimatförb: 149	<140	
Balk slakarmerad (RB)	NEPD-2721-1420-SE	0,45		180	Trad: 180	160	Klimatförb: 145	140		<120	
Pelare (RP)	NEPD-2722-1420-SE	0,50		215	Trad: 214	190	Klimatförb: 179	170		<145	
Väggar (RV)	NEPD-2723-1420-SE	0,50	Trad: 162	140	Klimatförb: 127	125		110		<95	

Intressentdialog

Dialog: Hur sker dialogen?

Hållbarhetsfrågor: Vilka hållbarhetsfrågor borde Starka arbeta med?

Hantering: Vad gör starka för att hantera frågorna?

Ägare och styrelse

Dialog mellan ägare inom styrelse och ledning · Ledningens genomgång

Hållbarhetsfrågor: Klimatpåverkan · Hållbar energianvändning och transporter · Effektiv resurshantering · Lönsamhet som medger hållbara investeringar · Delaktighet i sociala omvärldsfrågor · Tillvarata medarbetares tillgångar

Hantering: Ägardirektiv och affärsplan viktiga frågor · Stöd till sociala projekt internationellt och på orter med verksamhet.

Kunder

Dialog i våra projekt dagligen · Reaktionen på sociala medier · Feedback på offerter · Kontraktsförhandling · Intervju

Hållbarhetsfrågor: Vara en partner i utvecklandet av projekt med gemensamma hållbarhetsmål · Delge transparent information till klimatalkyler och miljöcertifieringar · Leverera produkter som motsvarar kundens kvalitets-, beständighets- och hållbarhetskrav · Minimera cement i produkter genom recept och design

Hantering: Kontrakt och samverkan · EPD · Förmåga att hantera projektspecifika krav och verifierat för miljöcertifiering av byggnader · Certifikat ISO 9001/14001, Nordcert, EN1090 · Produktcertifieringar · Informativ marknadsföring på sociala medier.

Samhälle/ Myndighet/ Kommun

Dialog genom Kommunala tillsynsbesök med dialog kring verksamheten ·

Revisioner av våra certifieringar med Nordcert, ISO 9001 och 14001

Hållbarhetsfrågor: - Miljöpåverkan i närområdet, tex utsläpp till vatten, luft och buller · Identifiering av miljöaspekter och arbete med ständiga förbättringar enligt ISO-metodik · Närvaro av hållbarhetsfrågor som genomsyrar organisationen

Hantering: Uppföljning av miljöpåverkan · Bevakning av lagkrav och standarder · Kemikalieloggningssystem · Egenkontrollplaner.

Branschorganisationer och hållbarhetsforum

Dialog: Starka deltar med representanter i teknik- och hållbarhetsutskotten i Svensk Betong · Medverkan i Malmös lokala klimatplan LFM30

Hållbarhetsfrågor: Gemensam kravställan av klimatkrav på cementleverantörer · Omvärldsanalys · Hushållning av resurser med bibehållen kvalitet

Hantering: Aktivt deltagande i forum och avstämning med den egna verksamheten.

Grannar

Dialog vid eventuell störningsanmälan · Fabriker i Ängelholm och Kristianstad ligger nära bostads-områden.

Hållbarhetsfrågor: Att våra fabriker är goda grannar och att vi inte stör närmiljön via buller, och utsläpp till luft och vatten.

Hantering: Grannsämja är god och utan klagomål · Verksamhet utomhus (leveranser) sker till största delen dagtid på vardagar · Snabb hantering av eventuella klagomål · Bevakning och uppföljning av lagkrav.

Medarbetare – nya och nuvarande

Dialog genom Medarbetarsamtal · Medarbetarenkät · Skyddsronder · Universitetssamarbete · Respons på sociala medier · Dialog med fackklubbar

Hållbarhetsfrågor: Belastningsergonomi · Säkerhetskultur · Inkluderande arbetsplats · Kompetensutveckling

Hantering: Befattnings- och funktionsbeskrivningar · Uppförandekod · Onboarding · Närvaro på sociala medier · Informativ hemsida · Medverkande i universitets- och högskolekurser · Marknadsföra Starkas vilja att rekrytera medarbetare med hållbarhetsintresse.

Leverantörer och underentreprenörer

Dialog: Avtalsförhandlingar · Regelbunden dialog

Hållbarhetsfrågor: Avtal med Starka där hållbarhetskrav definieras · Leverantörer vill leverera hållbara lösningar tillsammans Starka

Hantering: Avtal och uppföljning med leverantörer.

Länksamlingar

[Vår hållbarhetsstrategi](#)

[Starkas uppförandekod](#)

[Färdplan för klimatneutral konkurrenskraft - Betongbranschen](#)

[LFM30 – Lokal Färdplan Malmö](#)

[Svensk Betongs arbete med EPDer](#)

[Starkas godkända EPDer](#)

[Byggbranschens klimatmål om klimatneutralitet](#)

[Certifikat miljöledning enligt ISO14001 och kvalitetsledning enligt ISO9001](#)

Vi skapar **hållbara miljöer**
i betong

